

HEVES ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI-DÍJ:

Egész évre . . . 8 kor. Negyed évre . . . 2 kor.
Fél évre . . . . 4 kor. **Egyes szám 20 fillér.**

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

MACZKY EMIL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Heves és Vidéke” szerkesztőségéhez, az előfizetési és hirdetési díjak, valamint nyilttéri közlemények a „Heves és Vidéke” kiadóhivatalához címzendők.

Az alkoholizmus ellen.

Az egyes törvényhatóságok nem egy ízben irtak föl a képviselőházhoz, hogy a koresmáknak, de főleg a pálinkamérőknek vasár- és ünnepnapokon való nyitvatartását törvényileg tiltsa meg.

Valóban megdöbbenő színekkel esetelik e fölterjesztésekben a pálinkaivás következményeit. A sorozások alkalmával is szembe-tűnik az alkohol túlságos élvezésének ijesztő kép. Évről-évre satnyább emberanyag áll elő a véderő számára. Testileg lelkileg tönkre teszi a pálinkaivás a nemzet fiait, megmértelyezi, végenyészetbe sodorja az egymásután következő ivadékokat.

Ily és ehhez hasonló elremitő képeket nyújtanak a törvényhatóságok az egyes vidékeken látható, tapasztalható valóban elszomorító állapotokról, a mit igazán érző ember nem nézhet végig szótlánul és már ezért is sürgetik a törvényhatóság a törvény kötelező kimondását, hogy vasárnapokon és a nagy ünnepek első napján, az istentisztelet ideje alatt zárva legyenek a koresmák és pálinkamérések.

Mily visszataszító, midőn a nép buzgó imádság, ájtatos prédikáció

után a templomból kijövet azonnal ellepi a környéken vagy éppen a szemben levő koresmákat és pálinkaméréseket.

Ha a nép előtt zárva vannak vasár- és ünnepnapokon az italmérők, úgy a templomból jövet a vallásos érzelem nem vész ki azonnal belőle, mert nincs a mi annyira elvonhatná az isteni tisztelet alatt szerzett hitéből; jobbnak, nemesebbnek érzi magát, a szenvedélyek elesenedülnek, nem elégedetlenkedik, bizik a jövőben, új erőt és kedvet érez magában új munkához; a csüggedés helyett a remény hatja által, az istentiszteletben vigasztalást talál.

Mily undort, förtelmet keltő, mennyi alávalóság, erkölestelenség van abban, ha a nép a templomból egyenesen a koresma felé tart. A vallásosság arculesapása ez; a tiszta hitélet pirulásra készíti a látvány.

Ott a koresmában, a pálinkás boltban burjánzik a sok nemtelen érzés. Az erkölestelenség itt vad orgiákat ül; az iszákosság itt szülemlik meg.

Ott látjuk a szenvedélyek magas, megfélemlítő esapongását, a lázongó kedvet, ott terem meg a sok

rossz, hamis gondolat; ott van kitűnő talaja a szociálizmusnak.

A koresmákban, pálinkamérőkben szokik hozzá a zsenge tudatlan gyermek, a jövő nemzedéke a szeszes ital élvezéséhez; úgy tesz, ahogy látja maga előtt: a példát az öregek mutatják, adják, sőt serkentik is az ivásra, mert azt virtusnak tartják, hogy ki tud többet inni.

Az ifju itt lesz kora vénné, itt tumpulnak el a legnemesebb érzelmei. Nem tud örülni, lelkesülni, elveszti kedélye üdeségét, a fiatal-ság zománcát.

Ösmeretes dolgok ezek, fölösleges tovább is firtatnunk.

Valóban nemes cselekedet lenne a kormány részéről, ha meghallgatná a törvényhatóságok kellőleg megokolt panaszait és elzárna a nép elől vasár- és ünnepnapokon az italmérőket.

Hadd foglalkozzanak e napokon az emberek hasznosabb, testetleket nemesítő dolgokkal. Szenteljék a délelőttöt az ájtatosságnak, a délutánt meg nekik való könyvek olvasásával, ártatlan játékkal, szórakozásokkal, érdekes eszme-cserével.

A tanultabbak tartsanak közülök közérdekű olvasmányokat, vagy

HEVES ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

A százados leánya.

A százados leánya
Sápadt leánya volt
Elüldögélt magába.
Nem játszott — nem dalolt.
Míg más leánya ajkán
Gyakorta ült mosoly.
A százados leánya
Sápadt volt — buskomor.

— Egyszer, nagy hírű orvost
Hívott a százados.
Megkérte tőle, lánya
Miért oly bánatos?
Az orvos válaszolt rá
Közönnyel — mint szokott.
A százados szemébe
Egy könyeseb esillogott...

* * *

A vadvirágos nyárra
Eljött a hervadás.
A néma őszi tájra
A lassu elhalás...
Egy új kereszt került
A sok korhadtt közé,
S a százados zokogva
Borult a sír fölé.

KARAFIÁTH JENŐ.

Az asszony!

Attól a naptól, mikor a szép özvegy: Somlaky Árpádné betette lábát a kis szepes-ségi fürdőbe, több mint fél tucat éponseur és özvegy sorban élő ifju és kevésbé ifju uriember plátálkozott be az eddig meglehetősen unatkozó fürdői társaságba. Ambar az újonnan érkezett urak nem sok lendületet adtak amaz örök terv megvalósításának, a mely épügy ott szövi szálaít a báltermekben, mint a jourokon át, minden társas összejövetelen, egész nyári fürdőzősekig. Egyikből se nézett ki a presuntív völegény, mert hisz egyik se árult el más gondolatot, mint azt, hogy hódoló rabszolgái a színtoly szép, mint gazdag özvegynek.

— Még maga is itt van? szólt megérkezése után való reggel a bájos özvegy, mikor Bélafalvy Bélával, a fess főhadnaggyal találkozott a forrásnál.

— Minden ember csak ott lehet a hova végzete hajtja; az én végzetem pedig üz, sodor a maga nyomába, mint alázatos árnyékot.

Eltalálta: maguk együtt és külön-külön nem egyebek, mint tartalmatlan árnyékok.

És semmi, de semmi különbség sincs köztünk? kérdezte epedő tekintettel a fiatal államtitkár, aki a mellett, hogy a társaság Adonisának van elismerve, egyik legjelesebb lantos költője az új generációnak.

— Épen semmit; felelt a kérdézt ajkbiggyesztve.

És tényleg nem is tett köztük különbséget; holott meglehetősen elütő egyéniségek voltak és a mi fő, egyikök se mondható hétköznapi embernek. Csak egyben hasonlítottak hajszálnyira egymáshoz, abban, hogy mindannyinak csakugyan cél lebegett szeme előtt: elnyerni a főváros szépségei közt a legszebbet: Somlaky Árpád fiatal özvegyét.

Egy alkalommal, mikor a fenyves erdő végéhez ért udvarlójával a szépséges asszony meglehetősen feltűnő férfi jött rájuk szemközt. Feltűnő annyiban, hogy hozzáfogható rut individuum nem igen akad. Magas, előre hajtott alak. Széles vállai csaknem elre yelték a fejét, a mely rövid nyakon pihent. Bozontos haj, apró fekete szemek a keskeny homlok alatt, ormótlan nagy orr s a tuskés bajusz és szakál szörnyen kellemetlen, örökös gunyra álló ajkat takart.

Köszöntötte az urak egyikét

— Ki volt ez a förtelmes bácsi? tán a Barnum szörnyeiből maradt itt? kérdezte nevetve a szép asszony.

— Rombes Józsi. Elég szép eszü fiu, de olyan durva mint a daróc. Polgári foglalkozásra nézve mérnök.

A véletlen úgy hozta, hogy bemutatták az oesmány férfit a szép asszonynak.

Egy alkalommal ketten előre mentek, hátra hagyva a többieket.

kérjenek föl abban a helységben olyant (pap, tanító,) a ki erre hivatott és kézséggel rááll a jó ügy érdekében.

Immár az iszákosság, az alkoholizmus oly nagy fokot ért el nálunk, hogy gyors intézkedések, szigorú törvények e téren megbeszélhetetlen szükségesegek volnának.

Az egész nemzet megsínyli, ha fiai az alkohol tulságos élvezetébe fojtják bujukat, bánatukat. Nem lehet azt az embert többé visszadni önmagának, ki egyszer az ivásnak adta magát. A következő generációk érzik elődeik bűneit.

Csakis józan munkás, istenfélő férfiakra van szükségünk, ilyeneket kell nevelnünk a hazának.

A legszigorubb intézkedések, a szeszes italok élvezésének korlátozására: a leghumánusabb föladatok közé tartoznak, amennyiben a kormány, a parlament, a törvényhatóságok általános óhajának eleget tesz és a népet elzárja vasár- és ünnepnapokon a korezmáktól és a pálinkamérőktől, elévülhetetlen érdemeket szerez magának.

Nemzetünk csak úgy lehet valóban nagygyá, hatalmassá, csak úgy varázsolhatja régi diésőségét, ha őseink erköléseiket megtartják, ha fiai közelismerést vívnak ki maguknak és együttes munkálkodással iparkodnak a haza szent ügyét előbbre vinni.

Kisiparunk mai helyzete.

A lapok hasábjait irtak és irnak még egyre az iparpártolásról, mindenki elmondja: mint helyesebb, hogy jobb mily irányban célszerűbb ezen nagyszabású mozgalmat oda fejleszteni, hogy számbajöhető eredményeket lássunk. Mindenki beszél ir, tárgyal, vitatkozik, mindenki elmondja a maga nézetét és mindenki úgy cselekszik, ahogy nem beszélt, nem irt nem tárgyalt és nem vitatkozott.

— A mint látom, maga is fölesapott udvarlóm táborába; évelődött vele a szép asszony.

— Eszem ágába sínes, hogy magának udvaroljak

— Na hallja, ez nem valami gyöngéd felelet.

— Hát hol áll az megirva, hogy én magának gyöngéden felelgessek.

— A maga szótárába úgy látszik seholy.

— Igaza van. Utálom az ostoba széptevéseket. És semmi sem undokabb előttem, mint a hazugság.

— És ha maga azt mondaná, hogy szívesen van társaságomban, ez csak hazugság lenne.

— Még pedig elsőrendű. Egyáltalában semmi kellemeset se talállok abban, ha nálam együgyűbb lényvel kell eszmecserébe bocsátkoznom.

— És maga az asszonyokat együgyűbeknek tartja, mint a férfiakat?

De még mennyivel! Nem a természet tette ilyenekké, de maguk alakították ilyené magukat. Minőt beszélhet egy férfi a asszonynyal, ha azok szeméit, a haját, a természetét, a fogát, a lábát nem diéséri. Oh, én semmit se sajnállok jobban, mint azt, az elvesztett negyed vagy fél órát, amit asszony társaságban fecséreltem el.

Ha az iparpártolásról akarunk szólni, elsősorban és mindenekfelett a kisipart kell támogatnunk, még pedig főleg a fogyasztónak.

A magyar fogyasztó közönségnek kell fölkeresni a magyar kisiparost és közvetlenül nála kell beszereznie a szükségletét.

A kisiparos — meg lehetünk győződve oda fog törekedni, mindenkép iparkodni fog, hogy kielégítse és megtartsa a vevőt.

Annak a társas és olvasókörenek, egyeletnek stb.-nek kell egy vidéki városban egyhangulag elhatározni, hogy a kis ipart teljes erejéből merő hazafiságból támogatni fogja.

Nagy tevékeny erős agitációt kéne kifejteni a hazafias és humánus egyeletnek, hogy tagjaik kizárólag a magyar ipart karolják fel.

Bizony nem ártana egy kevés honi iparpártolás, (de nem papiron) mert bezzeg szomorú világot élünk. Mindenütt kétségbeesés, kesergés, jajgatás. Egyik halandó a másik szájából ragadja ki ugyszólván a falatot, hogy az éhhalál martalékává ne essék. E kenyérharc iránti óriási küzdelemben ezer és ezer becsületes munkás kezét veszt el a társadalom, a haza.

Magyarországon körülbelül 700.000 kisiparos van; ezek közül mintegy 600.000 vagyis 90% küzd a megélhetéssel. E számadatokból világosan kitűnik, hogy iparunk képtelen ily viszonyok mellett lábba állani.

Igy pártoljuk tehát kis iparosainkat? Uj gyárakat akarunk létesíteni, mikor még kisiparosainkat sem tudjuk, vagy nem akarjuk kielégíteni, támogatni. Hát az az iparpártolás, hogy a társadalom javarésze és egyes hazai gyárosok szükségleteiket még mindig ausztriai kisiparosoktól szerzik be, a mi évenként átlag 30 millió korona összeget tesz ki? Ugyan hány magyar kisiparosnak adna kenyeret e 30 millió korona, ami külföldre vándorol?!

De hát ki is törödnék a kisiparossal? szorult helyzetében hogyha hitelhez jusson, az ritka dolog. Ha jut is, ez még csak tetőzi szorult helyzetét, mert legtöbbszörre a váltóját aláírókkal szemben kötelezettséget vállal. A zsirálót busásan meg kell fizetni. Hja kérem ma feszült pénzügyi viszonyok uralkodnak.

Hát akkor mért szegődött hozzám, maga faragatlan tuskó?

— Ez megint olyan ráfogás, a mi asszonytól telhetik ki. Nem maga magyarasztatta velem az új viadukt építési módját? Persze miért tette, mert azt remélte, hogy fölvilágosítás helyett, arra használom fel a tété-á-tétet-t, hogy életre-halálra szépeket mondok magának.

Somlakyné orcái égtek, szeméi szikrákat szórtak, a mikor ismét ott volt a régi környezetében, a hol újra megzendült a szokott nóta: a hol istenítették és fölébe helyezték minden más asszonynak.

Miről beszélhet egy férfi az asszonynyal haesak, a szeméit, a haját, a természetét, a fogát, a lábát nem diéséri.

Kicsattant a méltóságos fölgerjedés:

— Azt megmondom maguknak, hogy ide ne hozzák többé azt a förtelmes vadállatot, azt a két lábú vadállatot, azt a két lábú vakondot.

— Az inzsellért? nevetett Menyhért Ábris. Na, ugy-e hogy mégis van nálunk kellemetlenebb ember is?

Álló hétig nem tett egyebet az asszony, mint a hol s a mikor szerét-cjthette szidta szapulva a „vadállatot.”

A következő héten már annyira fokozódott a dühe: kereste az alkalmat, hogy

Szó, a mi szó, kisiparosainkat illeti meg a jól megérdemelt valódi támogatás, őket kell kellőleg fölkarolnunk. A közönséggel kell csak alaposan megösmertetni honi ipartermékeinket, velők elősmertetni, hogy minőségükre, kivitelre és árra nézve megállják a helyet. A külföldi mellett s nem egy esetben fölül is mulják természetesen ha kizárólag és igaz hazafisággal pártoljuk kisiparosainkat.

A fogyasztó közönségnek, hogy tisztán előítélet, majmolás, részvétlenség, nem törődés ahazai ipar elhanyagolása mellőzése.

Az tény, hogy egy némely iparágak még nem honosultak meg hazánkban vagy nem tudtak megfelelő módon kifejlődni, de a mi még most nincs vagy a kezdet stádiumában van, az idővel nőhet.

Addig is be kell érünk azzal, a mink van. Tökéletesíteni kell a már meglevői parágakat, és a még meg nem levőket még honosítani, átplantálni hazánkba.

A kis iparost rendelés alkalmával a köznség lássa eltanácsosal, világosítsa föl: érdeklődjék, lelkesüljön a honi iparért. Csak így erősödhetik meg nálunk az ipar, a minek érdekében most teljes odaadással, szívós kitartással, nemes ambícióval dolgoznak, még egyelőre beszéddel, tollal.

Az egész ország egyetértőleg munkálkodjék közre e hatalmas mozgalom sikeres eredményépek elérésén.

Tettel kell mutatnunk, hogy igenis komolyak voltak törekvéseink, hazafiasak voltak szándékaink.

A kisiparosainkat támogassuk elsőbben, hogy aztán izmos, vagy versenyképes iparrá fejlesszük még esenevész, vérszegény iparunkat.

H I R E K

— **Szerkesztő változás.** A mikor kedves olvasóinkkal tudatjuk, hogy szerény lapunk társszerkesztője Tomesányi Ferenc kollégánk körünkből sajnálatunkra távozott; egyszersmind örömmel regisztráljuk, hogy sikerült D l u h o p o l s z k y Bertalan urat, kinek ragyogó tollát már olvasó közönségünk a régi időkből ismeri — társszerkesztőnek; V é t e k Sándor urat pedig, ki eddig is e lapnak szakavatott gazdasági írója volt, főmunkatársnak megnyerni.

megvetését éreztesse vele. A harmadik héten már szemtől szembe mondta neki:

— A milyen förtelmes, olyan undok ember maga. És a förtelmes ember csak ennyit felelt teljes nyugalommal:

— S ha a legkissebb fúradságot venném, mégis az én feleségem lenne maga.

Na erre aztán akkora dühbe borult, hogy egyetlen tekintetével izekre szakgatta a — Barnum szörnyetegét.

Elhatározta, hogy mivel más módon nem szabadulhat az „undok vadállattól” odahagyja a fürdő helyét.

Es özvegy Somlaki Árpádné tényleg elutazott rövid hét elteltével, de nem egyedül, hanem Zsonbor Józsi mérnök társaságában.

Most fogadom: mindenki azt mondja, hogy ez vagy tollhiba, vagy a szedő esinált baklövést, mikor Zsonbor Józsi, a „szörnyeteg” nevét róta ide.

Pedig szavamra mondom, ez nem tévedés. A világszép özvegy Zsonbor Imre felesége lett.

De hisz ez egy meggondolhatatlan relytély! kiáltott fel.

Hát igen, relytély, a melynek másik neve: asszony.

— **Gazdasági iskola.** A legnagyobb örömmel vesszük a hírt, hogy végre valahára rendeltetésének adatott át a város tulajdonát képező föld, a mennyiben már a gazdasági iskola kezelésébe f. évi október 1-én átmege. Sőt a mint halljuk, a területen az iskola vezetősége őszi vetések alá már szántatott is. A legutóbbi képviselő-testületi gyűlésen alakult meg a gazdasági-iskola felügyelő bizottsága, melynek egyhangulag tagjai lettek: Bessenyei István, Braun Sándor, Dobóky Dezső, Lipovnický Pál, Puchlin Kázmér és Spitzer Vilmos urak. Hivatalból tagjai a bizottságnak: dr. Blau Henrik mint város orvos és Véték Sándor, mint a gazdaság vezetője, s egyúttal a bizottság előadója. — Végig olvasva a felügyelő bizottság tagjainak névsorát, láthatjuk, hogy városunk legtiszteltebb és gazdasági ügyekben agilis tagjait választotta a képviselőtestület a bizottságba. Nagy a reményünk, hogy a bizottság tagjai kik már az iskola megalakulásakor tevékeny szerepet játszottak, hivatásuknak magaslatán állva, most is szeretettel karolja fel a gyermekorát élő és igazán hasznos ügyet szolgáló iskola ügyét s viszik dülőre, megmutatván, miként válik az ige testté. Hisszük, hogy így lesz!

— **Birtok változás.** Mint tudomásunkra jött, Braun Sándor hevesi lakos nagybérlő a nupokban vette meg Erdőtelek községhez tartozó Pusztá-Tenken a néhai Szerelm Alfréd-féle birtokot 360000 korona vétel árért. Gratulálunk az új birtokosnak mert a munka, szorgalom, takarékoság és képesség jutalmának legfényesebb bizonyítékát látjuk a vételben érvényesülni.

— **Katonai lóvásár.** Folyó hó 27-én d. e. a pietéren tartott meg a katonai bizottság által a lóvásár. A szemlére 240 lóvat vezettek elő legnagyobb részt kiscsardák s mindössze 16 lóvat talált a bizottság alkalmasnak s vett meg. Különösnek és igazán kétségbeesítőnek találjuk a katonai bizottság eljárását. Egyáltalán nem hisszük, hogy egy ilyen szép lóállományval bíró vidéken mint Heves és környéke, többet ne találtak volna alkalmasnak, mint 16 darabot. A legnagyobb baj azonban talán nem ez volna. Mi úgy tudjuk, hogy földmivelésügyi kormányunk figyelmes és jó indulata következtében a katonai lóvásárló bizottságok figyelmébe van ajánlva a kis gazda tenyésztése, hogy a mennyiben lehetséges ezektől szerezzék be az anyagot. Mégis azt tapasztaltuk, hogy 16 alkalmasnak talált ló közül 11 drb nagybirtokosé, 5 drb pedig kiscsardáé. Ugyan mikor lesz meg már egyszer ennek a földhöz ragadt kis embernek a jó napja? Ugyan kinek a kötelessége buzdítani a tenyésztés nemesítésében? Mi úgy gondoljuk az államnak. A helyes ut pedig erre nézve az ilyen lóvásár és a kiscsardától a katonai lóvásárnak nagyobb mértékben való beszerzése. Hol marad ilyenkor a megyei lótenyésztő bizottság és gazdasági egyesület, a mely tekintélyével és jóakarásával figyelmessé tehetné a vásárló bizottságot a kiscsardá tenyésztésére, a mely igen sok esetben kiállja a versenyt a nagybirtokoséval, mint ezt épen a vásárló tapasztaltuk. Ja a protekció! Fizesd parasztom az adót és élj 6-7 frtos buza árból.

— **Ártézi kut.** Tegnap történt hogy egy kömlői atyánkfia megáll a piacon s kérdi a komájától rámutatva az ártézi kútra, hogy mi lesz-e? Aszondi a koma, tán akasztás. Mondok erre, hogy nem, hanem kutfurás. No még ilyen bolondot sem hallottam mondja a koma. Bizony isten úgy van — feleltem vissza. Hát instálom alássan, a mit a multkor furt az a egri szappanos, lehet-e abból inya? Nem — mondok neki — mert annak a víze olyan zavaros-szappanos (és rámutatok a kut mellett levő vizgyűjtő gödörre). Akkor hát újat furnak? — Azt atyámfia, mondom én. Na ha monnek valamire, majd ha bégyüvünk mögkóstoljuk. Uhum, nyögöm én. Többet nem szóltam, ők meg elmentek. Nehogy azonban valaki azt gondolja az én nyögésemből, hogy soh'se iszik az ártézi kútból az én kömlői atyámfia, kijelentem, hogy remé-

nyünk lehet rá. Általában azt tapasztaljuk, hogy sokkal nagyobb szakértelemmel vezet az új vállalkozó a munkálatot, mint néhai elődje — szappanos-szappanos. Különböznélég erre nézve, ha csak annyit jegyzünk meg, hogy rövid két nap alatt 65 méterre furtak le, míg a másíknak két hét hét kellett ilyen mélységre. Persze még most se bizonyos a valami, mert kérdés, hogy talál-e artézi vízre.

— **Hűtlen eseléd.** A régi hű eselédék, kik egyes uri családokat emberöltőn keresztül szolgáltak és kik a családnak mintegy nélkülözhetetlen tagjává váltak: ma már csak emlékeinkben élnek; úgy látszik hiába tesz a kormány minden üdvös intézkedést arra nézve hogy a régi jó idők elmúlt emlékezetei még a gazda és eseléd közötti viszony jobbra fordultával is felevenítesenek, hiába ad pénzbeli jutalmokat és elismerő okiratokat az egyes megyékben még elvétve található ily a multakra emlékeztető jobb érzésű eselédeknek hiába osztja a jutalmakat a hatósági közegek közbe jöttével nyilvánosan, hogy buzdító hatással legyen a követendő példára: nem használ semmit, mert lépten nyomon találkozunk a eseléd hűtlenség legvisszatasztóbb példájával. Így történt most is, midőn Korponay István járás főszolgabíró kocsissa Dudás János ellen a névtelen levelek alpján megindították a eselédri nyomozást, melyből kiderült, hogy nevezett eseléd mily hosszú időn keresztül hűtlenül kezelte gazdájának szénáját és zabját mi által tetemes kárt okozott. Mint értesülünk a hűtlen eseléd a helyéről elmozdított és ellene az eljárás megítéltetett.

— **Köszönet.** Azon bizonyos asztaltársaság, mely engem nehéz ügyeimben támogatni sziveskedett, fogadja ezuttal is hálás köszönetemet. Egy hevesi lakos.

— **Nyilatkozat.** Ezennel a nyilvánosságra hozom, hogy Steiner Péter órást által a „Heves és Vidéke” című lapban közzétett, hirdetés alapján tőle több egyebet vásárolván, oly szerencsés lettem, hogy a már hirdett sorshuzás alkalmával egy 10 kor. értékű órat nyertem és a nevezett cég nekem azt díjtalanul át is adta. Zbiskó Ignác, vezekényi lakos.

Szerkesztői üzenetek.

B. L. Kolozsvár. Tarcájából látszik az iró tehetség de a lélektani megoldás és a logikai következetesség hiányzik. Nem mindenkinek sikerül Gárdonyi Géza stílusa. Ömek sem. Dolgozza ki kérem, kerekébbre, akkor, örömmel közöljük. Csak játsz ki leány című verse is hasonló hibákban szenved. „Szerettelek” ebben van hangulat és gördülékenység — tehát közölni fogjuk. Csak előre! A többi — melyet várunk — bizonyára jobb lesz. A viszontlátásra. Üdvözlét.

KÖZGAZDASÁG.

A vetőmagról.

Eljött az őszi. Körülbelül tudja a gazda, hogy hanyadán áll a kamrája. Számot vetett önmagával és körülbelül úgy áll, mint a esengi nagyságos ur, futja is meg nem is. Az idei termésből csak maradt annyi, ha v kitélik az őszi vetésre való. A többit elv, az adósság és ebbe is csak a javát fog. A el a vigée. Vetésre marad az ocsu vas legföljebb a közepes. Na lám, hogy eljár a szám (pardon a pennám), mindig a más bajával bibelődöm, mintha bizony mindenkinek úgy volna. Kutya egy természetem van, de bocsásd meg tisztelt olvasó, az egyszer én is azt mondom: „Ritka a fehér holló!” Azonban, hogy a papolásom meg ne und, rátérök a címömrre. Azt mondja a példabeszéd: „Ki mint vet úgy arat: Én meg azt mondom, a mit nádudvari Úram:” „Ki mit vet, azt arat...” — Ki ocsut vet, gazt arat.” Ez igazság uram oly tiszta, akár csak a színarany. Hogy gazt ne arasson a gazda, gondoskodnia kell jó vetőmagról. Ha igaz az az állítás, hogy jó tehén után a borjú is jó, akkor igaz az előbbi is.

Milyen legyen hát a jó vetőmag és hogyan szerezzék azt be a gazda? A jó vetőmagnak egészségesnek, teljesen érettnek, csiraképesnek és tisztának kell lennie.

Magától értetődik, hogy az időjárás okozta rossz mag, avagy üszkös vetésre nem való (ha csak ez utóbbi magot jól meg nem pácoljuk.) Legyen a mag jól kifejlődött, mert az ilyenből gazdagabb, erősebb gyökerzetű növény kél, mely jobban táplálkozhatván, dusabban terem. Tehát a magnak valót inkább engedjük tulérni, mint tejesérésben vágjuk, mert ebből csak szorult, léha szem lesz.

A vetőmag legyen csiraképes vagyis minnél több keljen ki belőle. Ha pl. valamely magtól megkivánjuk, hogy csiraképesége 90% legyen, evvel azt akarjuk kifejezni, hogy 100 szem magból 90 szem kikeljen.

Hogy milyen növénynél mekkora a csiraképes %, álljon itt egy-két példa:

Buza 95—100%	Bükköny 95—100%
Rozs 95—100%	Borsó 95—100%
Árpa 95—100%	Tengéri 90—100%
Zab 90—100%	Répa 50—60%
Dohány 40%	Lucerna, lóhere 85—95%

A magnak csiraképeségét a gazda is kipróbálhatja oly formán, hogy közönséges itatós papírt kétrét összehajt. E közé az elvetendő magból 100 szemet (ugy a mint jön örege-apraja) kiolvas és ezt az összehajtott itatóssal egy tányérba teszi. A tányért meleg helyre állítja s gondja van rá, hogy az itatós mindig nedves legyen. de tulsok vízbe ne álljon. Tehát mindig annyi vizet önt rá, hogy az itatós felszivhassa, de soha ki ne száradjon. Pár nap múlva az eredményt meglátja. Különböznélég még egyszerűbb mód is van a csiraképeség meghatározására, t. i. a 100 szem magot kis ládikába föld közé rétegezzük és ezt meleg vagy napos helyen tartván, időnkint öntözzük.

Tiszta legyen a vetőmag vagyis abban semmiféle más mag ne legyen. Ezt szintén %-ban szokták kifejezni. Pl. a buza tisztasági %-a 99. Ez jelenti azt, hogy 100 szem buzából 99 azonos vagyis tiszta buza, 1 szem más pl. roz.

Tisztasági százalék az egyes magoknál:

Buza 99%	Bükköny 99%
Rozs 99%	Borsó 100%
Árpa 99%	Tengeri 99%
Zab 99%	Répa 98%

Dohány 100% Lóhere, lucerna 95—98%.

Erről szintén a csirázási meghatározásnál említett próbával győződhetünk meg.

A csirázási és tisztasági százalékból állapítható meg a mag valódi vagyis használati értéke oly képen, hogy a kétfőt egymással szorozzuk és 100-al elosztjuk. Pl. a buza csiraképes %-a 95, sokszorozva a tisztasági %-kal 99: lesz 9405; ez osztva 100-al a használati érték 94.

Már most valaki azt mondhatná, hogy van-e haszna és értelme e babra munkának? Igenis van. Ha a gazda a vetés előtt elvégzi a fenti kísérletet illetőleg számítás és azt tapasztalja, hogy pl. a buzában nincs meg a 94% használati értéke, hát nem vesz belőle. Ha pedig venni nem akar, hanem olyat vet, a milyen van; akkor nem annyit vet belőle, mint rendesen mondjuk pl. 100 liter, hanem többet. Szóval tud a gazda kombinálni a maggal és nem poesékol, se nem szűken adja a vetéshez. Hogy van-e jelentősége a gazda e ténykedésének, az mondhatja meg, a ki megpróbálja.

Röviden elmondottam a jó vetőmag tulajdonságait. Most a vetőmag nemesítéséről szólok, még pedig csak egy parasztosan, a mint az egyszerű földmivelő emberektől láttam. Szépen fejlődött kalászból származott mag ismét nagy és szép kalászt ad. Tolna megyei gazdától láttam, hogy aratáskor kalászt, azaz összeszedte a legelőbb megért szebb kalászokat, ezeket külön szedte és zsurnolta vagy esépelte. A kalász hegyén és tövében levő apróbb szemeket, hogy a közepén levő nagyjával el ne vessen, osztályozó rostával elválasztotta. A legelőbb megért magvából korábban érő fajta lett, melyet kevesebb csapás érhet.

A nemesítésnek egy másik módját Baranyában láttam. A sváb mikor a székéről levillazza a kévét, odaüti a csűr egyik oszlopához. Ilyenkor a legteltebb és

legérettebb magvak lehullnak a földre. Hordás után az egészet összesepri, a felesége kézi rostán megtisztítja. Bevallotta a kutya a svábja, hogy mióta így cselekszik, a termése nagyobb és magja mindig súlyosabb, mint másé.

Egy harmadik módját hazámban (Somogyország) láttam. A gazda hordáskor ponyvát terít a kocsis fenékre. Mikor lerakta a kővéket, a ponyván összegyűlt szemeket külön önti és ez lesz a vetőmag. Ugyan azt éri el, mint a baranyai sváb,

Kukoricánál a vetőmagnak valót a következőképp választja. A bőtermű szárról (melyen legalább 3 cső van) szedi a csőveket. Ezeket kijegyzi még hordás előtt és aztán külön szedeti. Morzsoláskor a cső közepét kézzel leszedi és ez lesz a vetőmag.

Mondókámat elvégeztem. Tudom lesznek, kik elátszolgagos kiesinységéért kinevetnek, de hisz nem ezek kedvéért irtam, a mit irtam, hanem azoknak, kik még nem tudják és haladni akarnak. — Még egyet! Ha észre vennék, hogy a mag elfajtatik, más helyről hozassunk magot. Száraz természetű vidékről búzát, rozsot pedig olyan helyről, hol a tél kemény. A ki hiszi, próbálja meg, most Isten velünk.

VÉTEK SÁNDOR.

280 hold elsőrendű föld bérbe adó.
Ugyanott 100-150 drb szarvasmarha telelésre elvállaltatik.
Esetleg megfelelő takarmány eladatik.
Cím a kiadóhivatalban.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy asztalos üzletem mellett a mai kor igényeinek megfelelő

Disztemetkező intézetet

rendeztem be, mi által a n. é. közönséget véltem szükség esetén a sok utánjárástól megkímélni.

Raktáron tartok nagy választékban érc- és fakoporsókat, bársonnyal átfon fenyő- és tölgyfa koporsót, valamint sirköveket.

Szenfedél, sirkoszoruk és szallagok

felirattal remek kivitelben olcsó árban kaphatók.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. — Hulla szállítást elvállalok.

Tisztelettel:

PÁSZTY GYULA
HEVESEN.

ADLER JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA

KÖNYVKÖTÉSZETE ÉS PAPIRKERESKEDÉSE HEVESEN.

Ajánlja a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő legújabb betűfajokkal és gépekkel berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindennemű nyomdai munkák pontos és izléses elkészítésére, u. m.:

névjegyek, eljegyzési, lakodalmi- és mulatsági meghívók, levélpapírok, borítékok, körlevelek, számlák, falragaszok, hivatalos okiratok, ótlapok, gyászjelentések, táblázatok stb.

Hogy t. megrendelőimnek minden tekintetben a legolcsóbb árakkal szolgálhassak, könyvnyomdám mellé tisztán hazai gyártmányú cikkekkal felszerelve

PAPIRKERESKEDÉST

is rendeztem be, hol minden e szakmába vágó cikkek legjutányosabb árban és a legjobb minőségben kaphatók.

KÖNYVKÖTŐI MUNKÁK szép és izléses kivitelre, diszműmunkák és dobozok készítése is elvállaltatik.

Ugyanitt a „Heves és Vidéke” kiadóhivatala

hol előfizetek elfogadtatnak, — hirdetések felvételnek.